

УДК 657

Царук В.Ю.

к.е.н., заступник директора,

*Відокремлений структурний підрозділ Рівненський коледж
Національного університету біоресурсів і природокористування України,
м. Рівне, Україна*

ОБЛІКОВІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЗОРОСТІ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ: МІЖНАРОДНА ПРАКТИКА

У різних системах принципів корпоративного управління, які формуються міжнародними інституціями з метою підвищення ефективності корпоративного управління, значна увага приділяється забезпеченню прозорості (табл. 1), що розглядається як складова окремого принципу чи його окремих елементів.

Таблиця 1.

**Ідентифікація сутності прозорості корпоративного управління
в системах принципів корпоративного управління**

Системи принципів корпоративного управління	Розуміння сутності прозорості корпоративного управління
Загальні принципи корпоративного управління [1, с. 3]	<i>Цілісність.</i> Рада повинна керувати компанією, вести свій бізнес справедливим та прозорим способом, який може протистояти уважному контролю сторонами
Принципи корпоративного управління [2]	<i>Точна та прозора фінансова звітність та розкриття інформації.</i> Керівництво несе відповідальність за цілісність системи фінансової звітності компанії та за точну та своєчасну підготовку фінансової звітності компанії та пов'язані з нею розкриття інформації. Відповідальність керівництва полягає у встановленні, підтримці та періодичній оцінці внутрішнього контролю компанії щодо фінансової звітності та процедур розкриття інформації компанії, включаючи здатність таких контрольних процедур виявляти та стримувати шахрайську діяльність
Загальноприйняті принципи корпоративного управління 2.0 [3]	Важлива прозорість щодо квартальних фінансових результатів. Компанії повинні складати необхідну щоквартальну звітність у більш широкому контексті своєї сформульованої стратегії та надавати прогноз, у разі необхідності, тенденції та показники, які відображають прогрес (або ні) у довгострокових цілях
Положення про глобальні принципи корпоративного управління [4, с. 34]	<i>Підвищення прозорості, розкриття інформації та звітності.</i> Інвестори повинні публічно розкривати свою політику та діяльність щодо управління та звітувати перед бенефіціарами чи клієнтами про те, як вони були здійснені, щоб бути повністю відповідальними за ефективне виконання своїх обов'язків
“Кодекс корпоративного управління для публічних лістингових компаній” [5]	<i>Розкриття і прозорість.</i> Компанія повинна розробити політику та процедури корпоративного розкриття інформації, які є практичними та у відповідності до кращих практик та регулятивних очікувань. Компанія повинна забезпечити розкриття матеріальних та звітних нефінансових питань і питань сталого розвитку. Компанія повинна підтримувати комплексний та економічно ефективний канал зв'язку для поширення відповідної інформації

При цьому, в результаті моніторингу наведених систем принципів доцільно констатувати, що у них відсутня єдність стосовно того, що виступає об'єктом прозорості, до якого відносяться спосіб здійснення корпоративного управління, облікова інформація, фінансові результати, фінансова звітність, інші види звітності та система корпоративного управління.

Крім цього, у межах окремих систем принципів корпоративного управління поняття прозорості використовується ще у більш ширшому значенні. Наприклад, в «Положенні про глобальні принципи корпоративного управління» [4], поняття прозорості використовується щодо різних аспектів діяльності корпоративної структури, зокрема, щодо процесу висування, обрання й оцінки директорів, щодо політичної активності та лобіювання, системи ризик-менеджменту корпорації, щодо проведення тендерів на аудиторські послуги, щодо звітної інформації та політик агентів корпоративної структури.

У розглянутих системах корпоративного управління поняття прозорості використовується як відносно облікових даних і облікової інформації в різній формі (у вигляді різних видів бухгалтерської звітності), так і відносно різноманітних складових системи корпоративного управління, ефективність функціонування яких залежить від рівня прозорості облікової інформації. При цьому, в жодній розглянутій системі принципів корпоративного управління не наводиться чіткого визначення поняття «прозорість», однак вказується на його прямий взаємозв'язок з поняттям якості бухгалтерського обліку, зокрема, що прозорість є одним із засобів її забезпечення. Однак, прозорість і якість в системі бухгалтерського обліку є достатньо неконвенційними поняттями, виходячи з положень конвергованої концептуальної основи IAS/IFRS та GAAP US, оскільки вони не включаються ні до складу фундаментальних, ні до складу доповнюючих якісних характеристик фінансової інформації чи їх окремих елементів. При цьому, поняття прозорості або транспарентності фінансової звітності в останні роки виступає об'єктом досліджень науковців в сфері бухгалтерського обліку.

Власне тому одним з найбільш актуальних завдань для вчених на сьогодні є пошук взаємозв'язку між розумінням поняття прозорості, як одного з чинників підвищення ефективності корпоративного управління та різними обліковими конструктами (принципами обліку, характеристиками фінансової інформації, цілями і завданнями облікової системи і т.д.), удосконалення яких формуватиме підвищення рівня прозорості в корпоративних структурах.

Список використаних літературних джерел

1. What are the overarching principles of corporate governance? What we think: a dialogue in corporate governance. New challenges initiative. ICAEW, 2013. 6 p.
2. Principles of Corporate Governance. URL: <https://corp.gov.law.harvard.edu/2016/09/08/principles-of-corporate-governance/>
3. Commonsense principles of corporate governance. URL: <https://www.governanceprinciples.org/>

4. CGN Global Governance Principles. International Corporate Governance Network. 5th ed. 2017. 36 p.

5. Code of corporate governance for publicly listed companies. SEC, 2016. 42 p.

УДК 657.1

Царук Н.Г.

*к.е.н., доцент кафедри обліку і оподаткування
Відокремлений підрозділ Національного університету
біоресурсів і природокористування України
«Ніжинський агротехнічний інститут», м. Ніжин, Україна*

ВИКЛИКИ ДЛЯ ПРАКТИКУЮЧИХ БУХГАЛТЕРІВ В УМОВАХ СИСТЕМНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЕКОНОМІКИ

Бухгалтерський облік не є відокремленим від сучасних економічних процесів, що протікають у суспільстві, а навпаки повинен не відставати у своєму розвитку, щоб адекватно відображати економічні зміни та трансформаційні тренди, задля формування інформаційного забезпечення ефективних управлінських рішень. Саме практикуючі бухгалтери перші стикаються з новими економічними явищами та процесами, що створює певні виклики для них.

Сьогодні серед основних викликів для сучасної бухгалтерії – постійні зміни в податковій системі, найм та утримання персоналу та розуміння впливу технологій на облікову практику. Розглянемо їх більш детально.

1. В наш час, і власне в нашій країні зокрема, кожен бухгалтер повинен бути в курсі всіх податків, що стає серйозним викликом саме через динамічність зміни останніх. Постійні зміни в податковому режимі означають, що якщо практикуючий бухгалтер на певний період призупинить свою діяльність, то його знання податків при поновленні роботи будуть вже не актуальні, а тому необхідним буде підвищення кваліфікації.

2. Серед головних пріоритетів в роботі бухгалтера важливе місце займає увага до скорочення витрат, пов'язаних з різними напрямками діяльності підприємства. В даному випадку йде мова про так званий облік витрат задля оптимізації оподаткування. Виклик в цьому аспекті полягає в тому, що бухгалтер маневрує на грані податкових правил і можливостей застосування тих чи інших бухгалтерських процедур. Важливу роль при цьому відіграє особисте професійне судження бухгалтера, яке як допомагає підібрати необхідний варіант обліку, так і веде до посилення особистої відповідальності бухгалтера, особливо якщо контролюючі органи накладуть на підприємство штрафні санкції.

3. Стратегічне планування з площини теорії перейшло в площину практики бухгалтерського обліку, та стало серйозним викликом для бухгалтера. Сьогодні вже не достатньо просто добре вести облік, необхідно здійснювати якісне планування, виходячи з інтересів і звичок клієнтів [1], особливо це стосується підприємств, що